

C67 – WER7

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

5 december 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID
EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de evaluatie van het preventief bedrijfsbeleid

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Donderdag 5 december 2002

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.20 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de evaluatie van het preventief bedrijfsbeleid

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Laurys tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de evaluatie van het preventief bedrijfsbeleid.

De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, mijn vraag om uitleg over de evaluatie van het preventief bedrijfsbeleid sluit aan bij de vraag om uitleg die de heer Schuermans vorig jaar heeft gesteld. De minister heeft toen een evaluatie van het preventief bedrijfsbeleid aangekondigd. Hij heeft toen tevens laten uitschijnen dat hij dit beleid een andere richting wilde uitsturen.

Ik heb deze vraag om uitleg ingediend op 22 oktober 2002. Ik had toen geen weet van de brainstorm die de minister diezelfde dag heeft georganiseerd. Ik heb nadien in de pers gelezen dat de minister tijdens deze brainstorm de conclusies van Idea Consult heeft voorgesteld. Hij heeft toen ook een aantal richtingen aangeduid waarin hij het preventief bedrijfsbeleid eventueel zou willen sturen.

Indien ik hiervan op de hoogte was geweest, zou ik deze vraag om uitleg anders hebben geformuleerd. De ingediende tekst laat evenwel voldoende ruimte om een brede gedachtewisseling over deze problematiek op te starten.

De Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid heeft het niet altijd even gemakkelijk gehad. Deze commissie is indertijd in het leven geroepen omdat de visie op het ondersteuningsbeleid was geëvolueerd. De Vlaamse regering vond het niet langer raadzaam om in ten dode opgeschreven bedrijven te investeren. Er was behoefte aan een alarmklok. Om preventief te kunnen werken, is een preventieploeg in het leven geroepen om ondernemingen te onderzoeken en faillissementen eventueel te voorkomen.

Het leven van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid is steeds gekenmerkt door een zekere spanning tussen de sociale partners. Aangezien het hun was toegestaan om zelf initiatieven te nemen, hebben de werknemers zich steeds voor het bestaan van deze commissie uitgesproken. Aangezien de werkgevers de werkzaamheden van deze commissie steeds als een inmenging in privé-aangelegenheden hebben ervaren, hebben ze zich hier steeds tegen verzet.

De resultaten van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid zijn moeilijk te beoordelen. De eerste moeilijkheid schuilt in de discretieplicht van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid. Het was deze commissie niet toegestaan om de resultaten van haar onderzoek zonder meer bekend te maken. De tweede moeilijkheid schuilt in de meetbaarheid van de bereikte resultaten. Hoeveel arbeidsplaatsen de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid precies heeft opgeleverd, valt ontzettend moeilijk na te gaan. De derde moeilijkheid betreft de discretie van de betrokken bedrijven. De bedrijven hielden het liever voor zich dat ze door de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid waren gered. Ik begrijp volkomen dat bedrijven niet graag toegeven dat ze het even moeilijk hebben gehad en dat ze enkel door toedoen van een externe organisatie een nieuwe start hebben kunnen nemen.

Laurys

Bij het aantreden van deze Vlaamse regering is het al snel duidelijk geworden dat het lot van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid bezegeld was. Minister Van Mechelen heeft dit onmiddellijk laten aanvoelen. Tijdens een van de vorige begrotingsbesprekingen heb ik hem gevraagd waarom de middelen voor en de werking van deze commissie werden afgebouwd en uitgehold. Aangezien de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid toen minder middelen heeft ontvangen en de vertrokken personeelsleden niet zijn vervangen, is de werking uitgehold en gedeeltelijk zelfs lamgelegd. Dit blijkt overigens ook uit de jaarverslagen van de commissie zelf.

Vorig jaar heeft de minister een evaluatie van de werking van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid aangekondigd. De minister heeft deze opdracht aan Idea Consult gegeven. De conclusies van deze evaluatie zijn nadien in de pers verschenen.

Er zijn blijkbaar drie redenen voor het tekortschieten van de werking van deze commissie. De commissie is onvoldoende bekend. De bedrijven zijn niet bereid de aanbevelingen te volgen. De commissie bereikt slechts zeer moeizaam kleine ondernemingen.

De minister heeft verklaard dat hij het preventief bedrijfsbeleid een nieuwe richting wil geven. Hij wil hierbij gebruik maken van drie bouwstenen.

De eerste bouwsteen is een faillissementspredictie-model. Dit computermodel, dat op de website zou worden geplaatst, zou ondernemingen de kans moeten bieden om aan zelfonderzoek te doen. Op basis van een aantal concrete gegevens zou dit computermodel de kredietwaardigheid van ondernemingen kunnen controleren.

De tweede bouwsteen is de eerste hulp die via de Huizen van Economie zou worden verstrekt. Op die manier zou de bedrijven de nodige informatie worden bezorgd en zou in een eerste doorverwijzingsmogelijkheid worden voorzien.

De derde bouwsteen is het systeem van de adviescheques. Na de zelfcontrole en het eerste advies kunnen de ondernemingen de diensten inhuren van privé-adviesbureaus. De minister is van oordeel dat het verstrekken van advies aan bedrijven geen overheidsopdracht is.

De Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid is bij decreet opgericht. Mijns inziens moet een uitholling van de werking aan een parlementair debat over de werking van deze commissie worden gekoppeld. De werking kan enkel worden stilgelegd indien het decreet wordt aangepast. Het spreekt vanzelf dat een decreet pas na een parlementair debat kan worden gewijzigd.

Bovendien zullen de werknemers in de door de minister voorgestelde nieuwe regeling niet langer zelf initiatieven kunnen nemen. Blijkbaar zullen de werknemers niet langer de kans krijgen om zelf advies in te winnen. Zeker voor een bedrijf in moeilijkheden is de betrokkenheid van de werknemers nochtans van het grootste belang. De werknemers kunnen hun verantwoordelijkheid enkel opnemen indien ze weten hoe het bedrijf er voor staat. Indien ze niet over die kennis beschikken, kunnen ze het bedrijf niet de nodige kansen geven.

De Vlaamse regering spreekt tegenwoordig vaak over de creatieve destructie. De economische zelfselectie stelt dat slechte bedrijven moeten verdwijnen. Indien we de ondernemingszin stimuleren en voor voldoende nieuwe starters kunnen zorgen, zullen we alle problemen kunnen oplossen. Aangezien ik hieraan twijfel, vind ik dat we in voldoende ondersteuningsmogelijkheden voor bedrijven met tijdelijke moeilijkheden moeten voorzien.

Ik zou in dit verband graag even naar een persnota van minister Dua willen verwijzen. Onlangs heeft minister Dua subsidies toegekend aan een erkend centrum voor de begeleiding van land- en tuinbouwers in moeilijkheden. Dankzij deze maatregel kunnen deze mensen op de nodige ondersteuning rekenen.

Het gaat hier in eerste instantie om een doorlichting. Er wordt een streefplan opgesteld en er wordt in een intensieve begeleiding voorzien. Dit zijn eigenlijk de vroegere doelstellingen van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid. Ik kan hieruit enkel afleiden dat de Vlaamse regering de filosofie achter de hertekening van het preventief bedrijfsbeleid niet deelt. Minister Dua heeft voor haar eigen bevoegdheidsdomeinen een systeem uitgewerkt dat model zou kunnen staan voor een subsidie- en ondersteuningsbeleid.

Op basis van de informatie die ik sinds 22 oktober 2002 heb ontvangen, heb ik mijn concrete vragen aan de minister enigszins aangepast. De essentie van de oorspronkelijke vraag om uitleg is evenwel niet gewijzigd.

Laurys

Wat zijn de resultaten van het onderzoek ? In welke richting zal het preventief bedrijfsbeleid evolueren ? Zal er hierover een parlementair debat komen ? Wat zal er met het decreet gebeuren ? Wat zal er met de werknemers van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid gebeuren ? Zullen de werknemers in het nieuwe systeem de kans krijgen om zelf initiatieven te nemen, om zelf adviezen in te winnen en om zelf gebruik te maken van de adviescheques ? Wat vindt u van het initiatief van minister Dua ?

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, zoals werd afgesproken in deze commissie, werd een evaluatie gemaakt van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid, de VCPB. In de loop van de maand juli werd die afgerond. De opdracht van Idea Consult bestond eruit te komen tot een beoordeling van het bereik, de efficiëntie, de effectiviteit en de additionaliteit van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid op basis van een analyse van de beschikbare literatuur, van de operationele gegevens en van een bevraging van diverse betrokken actoren.

Idea Consult heeft een methodologie ontwikkeld die uit vijf stappen bestond : een literatuuronderzoek, een vergelijking van de VCPB met andere systemen, een kwalitatieve analyse van de VCPB, een kwantitatieve analyse van de VCPB en een sterkte-zwakteanalyse van de VCPB.

De volgende resultaten zijn uit de bus gekomen. Inzake het bereik werd vastgesteld dat een aanzienlijke groep van falende ondernemingen niet door de VCPB wordt bereikt. Inzake de doeltreffendheid werd vastgesteld dat de belangrijkste sterkte van de VCPB haar mogelijke signaalfunctie was. Toch gebeurt de detectie vaak te laat en wordt de meerwaarde van de aanbevelingen sowieso als beperkt aanzien. Daarbij komt nog dat de doorlooptijd tussen detectie en aanbeveling veel te lang is. Op het vlak van de additionaliteit werd vastgesteld dat alhoewel het falingspredictiemodel op zich behoorlijk functioneert, de detectie veelal te laat gebeurt, waardoor een te verwachten faling onmogelijk nog kan worden vermeden. Een van de gevolgen hiervan is dat de VCPB actief wordt op het moment dat de Kamers van Handelonderzoek al repressief of zelfs al curatief optreden. Inzake de doelmatigheid werd vastgesteld dat nooit een echte samenwerking of afstemming werd bereikt tussen de diverse regionale en federale instrumenten voor

preventief bedrijfsbeleid. Daarnaast schieten de VCPB en haar secretariaat tekort op het vlak van professionele organisatie, kwalitatieve en kwantitatieve uitrusting en monitoring van de eigen activiteit. Kortom, de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid is niet uitgerust om haar ruime taakstelling op een adequate wijze in te vullen.

De evaluatie van de VCPB kan moeilijk los worden gezien van de positie van het Vlaams Gewest inzake het preventief bedrijfsbeleid. Daarom hebben we ervoor gekozen om de resultaten van deze evaluatie voor te stellen tijdens een brainstormingsmoment over preventief bedrijfsbeleid in Vlaanderen, dat plaatsvond op 21 oktober jongstleden.

Dat brainstormingsmoment heeft drie conclusies opgeleverd. Ten eerste moet het preventief bedrijfsbeleid blijven bestaan zolang de ondernemersmentaliteit niet is veranderd. Ten tweede, alhoewel de VCPB en regionale preventiecellen hun best deden met de middelen en de mankracht die ze ter beschikking hadden, functioneert het preventief bedrijfsbeleid niet in deze vorm. Ten derde, Vlaanderen heeft voldoende instellingen – zowel publiek als privé – die over veel expertise beschikken en op verschillende momenten in de levensloop van een bedrijf een knipperlichtfunctie kunnen vervullen en de ondernemer kunnen doorverwijzen voor hulp.

Ik ga uit van het standpunt – waarover ik denk dat we het allemaal eens zijn – dat de Vlaamse overheid niet alles zelf moet willen doen. Wat kan de Vlaamse overheid dan beter wel doen ?

Wanneer de onontbeerlijke ondernemerschapsattitude niet van bij het begin in de onderneming en haar ruime omgeving aanwezig is, moet de overheid deze attitude aankweken en stimuleren. Het flankerend overheidsbeleid moet erop gericht zijn de levensvatbare bedrijven in stand te houden door het scheppen van een omgeving waarin de ondernemingen een maximale kans op overleven hebben.

Een belangrijke ontwikkeling hierbij is de oprichting van het Huis van de Vlaamse Economie. De definitieve beslissing hierover wordt morgen door de ministerraad genomen. Het huis zal een loketfunctie vervullen waarbij we de ondernemer optimaal willen informeren, begeleiden en ondersteunen. Het ultieme doel dat we voor ogen hebben, is een verandering van de ondernemersmentaliteit, waarbij de ondernemer zelf alle stappen zet om maximaal te functioneren en te groeien. Eens we

Gabriels

dit bereikt hebben, is het preventief bedrijfsbeleid een achterhaalde taak.

Tal van instrumenten werden ontwikkeld en hervormd om de ondernemer zo goed mogelijk te ondersteunen en begeleiden in zijn ontwikkeling. Ik denk aan de opleidingscheques, de peterschapsprojecten en de voor het preventief bedrijfsbeleid niet onbelangrijke adviescheques. Ook de goedkeuring van de adviescheques staat morgen op de agenda van de ministerraad. De soms moeilijk te nemen drempel, in het bijzonder voor KMO's, zal maximaal worden verlaagd via het systeem van de adviescheques, een heel soepel en klantvriendelijk instrument waarmee de onderneming het advies goedkoop kan inkopen. Tijdens het eerste trimester van volgend jaar worden de adviescheques gelanceerd. Samen met de opleidingscheques, een instrument dat reeds na 8 maanden zijn plaats bij vele bedrijven heeft gevonden, vormen ze een sterk duo ter ondersteuning van het professioneel ondernemerschap. In samenspraak met de sector zouden we het systeem van de adviescheques willen koppelen aan een adviesaanbod op maat van de onderneming, waarbij de nadruk zal liggen op een betaalbaar en resultaatgericht advies.

Zolang de Huizen van Economie nog niet functioneren, bevinden we ons in een overgangperiode. De regionale preventiecellen, de Repec's, ondersteunen en begeleiden nog steeds een aantal bedrijven. Voor de nog actieve cellen moet uiteraard een overgangssysteem worden bepaald waardoor de dossiers kunnen worden opgevolgd en overgebracht naar een Huis van Economie. Eén algemene oplossing bestaat niet, omwille van de verschillende situaties van de cellen. Per regio zal naar een oplossing worden gezocht. Zo kan worden gedacht aan een overdracht van de dossiers aan een Kamer van Koophandel of binnen de GOM. Als er sprake is van een groot aantal dossiers, kan de taak worden voortgezet door een Repec via een aangepaste subsidiëring, tot het Huis van de Economie in de provincie wordt geactiveerd.

Op 3 november verliepen de mandaten van de VCPB. Zoals afgesproken, zullen die niet worden verlengd. Vermits de taak van de commissie meer analyse dan begeleiding inhield, moet geen overgangperiode worden ingebouwd. Geïnteresseerde leden kunnen achteraf hun diensten aanbieden aan het Huis van de Vlaamse Economie, waar hun taak, onder een andere vorm, zal worden voortgezet.

U vroeg of we over dit onderwerp nog een parlementaire discussie zullen voeren. Het is evident dat er bij de aanpassing van het decreet nog gelegenheid zal zijn om van gedachten te wisselen over de definitieve situatie.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sta altijd een beetje wantrouwig tegenover onderzoeken zoals dat van Idea Consult. Ik kan me moeilijk voorstellen dat een geselecteerd bedrijf om een grotere inmenging van de overheid zou vragen. De resultaten van de bevraging waren dan ook een klein beetje te verwachten.

U had het ook over de slechte werking van het secretariaat, maar wat is oorzaak en wat is gevolg ? Het is toch evident dat de werking slechter wordt als er minder middelen worden gegeven, het personeel niet wordt vervangen en de werking wordt uitgesteld. Mensen beoordelen op een beleid dat wordt gestuurd, is niet correct.

Veel falingen zijn het resultaat van een slecht beleid. De verantwoordelijkheid wordt nu bij de bedrijven gelegd om zelf initiatieven te nemen en om aan zelfonderzoek te doen. De ondernemingen die in faling gaan, zijn echter net de bedrijven die te weinig zelfkritiek aan de dag leggen. Die bedrijven zullen er niet toe komen om het falingspredictie-model te consulteren.

Bovendien zullen bedrijven vanaf nu moeten betalen. De bedrijven in moeilijkheden zullen het minst geneigd zijn om begeleiding te kopen op de privémarkt. Het gaat over bedrijven die op alle vlakken proberen te besparen. Het kopen van advies zal als een luxe-uitgave worden beschouwd.

U hebt niet geantwoord op mijn vraag of het niet nodig is dat ook werknemers de mogelijkheid krijgen om initiatieven te nemen. Zou het niet goed zijn dat werknemers een adviescheque kunnen kopen om bijvoorbeeld advies te vragen over de financiële situatie van hun onderneming ? In de huidige regeling beschikken de werknemers over initiatiefrecht, maar in de voorstellen gaan ze erop achteruitgaan, want ze worden volledig buitenspel gezet.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Laurys, het klopt dat tot nu toe niet is voorzien in de mogelijkheid dat werknemers ad-

Gabriels

viescheques kopen. Dit instrument is bedoeld om kleine bedrijven te helpen.

Tijdens de brainstorm van 21 oktober 2002 hebben alle betrokkenen de nieuwe regeling toegejuicht. Ik zal nog nader onderzoeken of de nieuwe regeling nadelig is voor de werknemers. Het is duidelijk dat ik niet a priori tegen initiatieven van de werknemers ben.

De ministerraad zal zich morgen over de adviescheques uitspreken. De concrete uitvoering is voor het begin van 2003 gepland. Ik zal de opmerkingen van de heer Laurys over de situatie van de werknemers morgen ter sprake brengen.

Alle betrokkenen zijn het eens met deze nieuwe richting. Het opheffen van een commissie gaat in dit land zelden met zoveel applaus van haar leden gepaard. Alle betrokkenen zijn er blijkbaar van overtuigd dat de nieuwe regeling een verbetering van de situatie inhoudt. De waarnemend voorzitter van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid heeft het inslaan van een nieuwe richting toegejuicht. Ondanks al de goede bedoelingen van de leden en de werknemers, mogen we onszelf niet wijsmaken dat de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid momenteel functioneert.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, ik denk niet dat iedereen heeft geapplaudisseerd. Om een of andere reden hebben de vertegenwoordigers van de werknemers het woord niet gekregen. De persnota die ze nadien hebben verspreid, is niet in de pers verschenen.

De vertegenwoordigers van de werknemers hebben, met andere woorden, niet de kans gekregen om hun bekommernis uit te drukken. Aangezien een faillissement de overheid geld kost, is de overheid zelf ook betrokken partij. Zoals ik daarnet al heb gezegd, ligt verkeerd management aan de basis van heel wat faillissementen. Er is nood aan een blijvende overheidsinterventie.

Het gevaar is dat bedrijven in moeilijkheden de nodige inspanningen niet zullen leveren. Vaak zijn het net deze bedrijven die niet over voldoende geld beschikken om zich van de nodige begeleiding en adviezen te voorzien.

Ik wil er trouwens op wijzen dat mijn vraag over de initiatieven van werknemers nog niet is beantwoord.

Minister Jaak Gabriels : Ik wil hier geen eindeloze discussie opstarten. De waarnemend voorzitter van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid heeft de leden meermaals gevraagd of er nog opmerkingen of vragen waren. Geen van de aanwezigen heeft hierop gereageerd.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, ik heb iets heel anders gehoord.

Minister Jaak Gabriels : Persoonlijk heb ik hier geen problemen mee. Ik weet dat de overheid deze bekommernis moet delen. We hebben voldoende ervaren dat het preventief bedrijfsbeleid geen eenzijdig spel mag zijn.

Ik zal eens nakijken hoe we dit kunnen oplossen. Indien een aanpassing van de nieuwe regeling de procedure zou vertragen, moeten we dit er later aan toevoegen. Tenslotte hebben we dit in verband met de opleidingscheques ook gedaan. We moeten nagaan waar we de nieuwe regeling eventueel nog kunnen bijsturen.

De heer Jan Laurys : We zullen dit dossier blijven opvolgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.46 uur.*